Ecologica BV
Rondven 22
6026 PX Maarheeze
0495 - 46 20 70
0495 - 46 20 79
info@ecologica.eu
www.ecologica.eu

Provincie Limburg
t.a.v. M. Henfling
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

Datum:	17 februari 2020
Behandeld door:	Bart Hendrikx
Ons kenmerk:	P2020/011
Uw kenmerk:	

Notitie actualisatie quickscan N280

Quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming

Deze notitie heeft betrekking op de uitgevoerde quickscan beschermde flora en fauna voor de N280 tussen de A2 bij Weert en de Napoleonsbaan. Aanleiding is de reconstructie van de N280 en de in dat kader noodzakelijk actualisatie van het ontwerp PIP. Ecologica heeft in het verleden al een natuurtoets (kenmerk P2012/30) en aanvullend onderzoek uitgevoerd in het kader van de geplande werkzaamheden rond de N280 (kenmerk P2018/16 en P2018/17).
Dit project betreft een actualisatie van de eerder uitgevoerde quickscan naar het (mogelijk) voorkomen van beschermde flora en fauna in het plangebied en, waar nodig, de omgeving daarvan. Tevens worden de functies meegenomen die het plangebied vervult voor deze beschermde soorten. De quickscan heeft als doel in beeld te brengen of de voorgenomen werkzaamheden mogelijk kunnen leiden tot een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Indien noodzakelijk voor het verkrijgen van een actueel beeld in voorkomen van beschermde soorten, zal worden geadviseerd welk nader onderzoek nodig is.

Plangebied en voorgenomen maatregelen

Het plangebied betreft de huidige N280 vanaf de Tungelroysche beek direct ten westen van de A2 tot aan en met de aansluiting met de N273 Napoleonsbaan inclusief het ruimtebeslag van de aangepaste N280 en de directe omgeving voor zover daar effecten op te verwachten zijn. Detailleerde kaarten van het ruimtebeslag van de werkzaamheden zijn te vinden op: https://www.n280verbindtleudal.nl/project/documenten/presentaties/.

De N280 loopt landschappelijk gezien van west naar oost door het geheel vergraven beekdal van de Tungelroyse beek, over het kanaal Wessem-Nederweert, langs het Keversbroek door intensief agrarische gebied richting Baexem. Vanaf Baexem wordt het beekdal van de Haelense beek doorkruist om vervolgens ter hoogte van de Beegderheide aan te sluiten op de Napoleonsbaan.

KvK Eindhoven: 17093881 BTW-nummer: NL818178346B01 Rekeningnummer: NL26 INGB 0007 6241 40

Figuur 1: Globale ligging plangebied (Google Earth).

Foto 1: N280 tussen Baexem en AZC.

Foto 2: Te slopen woning Kasteelweg Baexem.

Foto 3: N280 tussen Baexem en Kelpen-Oler.

Aanpak

Er is een gebiedsbezoek uitgevoerd op 12 februari 2020. In aanvulling op het gebiedsbezoek is tevens de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) geraadpleegd om het voorkomen van beschermde soorten in en in de omgeving van het plangebied inzichtelijk te krijgen. Daarnaast zijn diverse bronnen geraadpleegd zoals diverse verspreidingsliteratuur en de eerder door Ecologica uitgevoerde onderzoeken.

Resultaten

Grondgebonden zoogdieren

In de bermen, aangrenzend grasland, ruigte, bos en struweel leven zonder twijfel meerdere soorten kleine, niet-kritische grondgebonden zoogdieren zoals muizen, spitsmuizen en wellicht ook egel. Echter, voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming in het kader van de voorgenomen maatregelen en activiteiten.
Daarnaast komen er echter ook meerdere strenger beschermde zoogdiersoorten voor. In en rond de Tungelroysche beek, in en langs Kanaal Wessem-Nederweert en in de Haelense beek komt de bever voor. In het Kennisdocument Bever (https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-001-Kennisdocument-Bever-1.0.pdf) wordt ingegaan op mogelijke effecten en eventueel te nemen mitigerende maatregelen. Verstoring ten tijde van de uitvoer van de werkzaamheden is in principe mogelijk. Voor wat betreft de Tungelroysche beek en het kanaal wordt er geen leefgebied direct vergraven. Ter hoogte van de Haelense beek wordt de loop echter iets vergraven. Of er hier een burcht/verblijfplaats of belangrijke migratieroute naar foerageergebieden aanwezig is binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden is niet bekend. Tijdens het veldbezoek in het kader van de quickscan zijn geen sporen aangetroffen die daar op wijzen. Ook is in deze strook zo dicht tegen de N280 sprake van intensieve geluidsoverlast van het intensive verkeer. In eerder onderzoek zijn hier alleen sporen van de bever aangetroffen. Om er zeker van te zijn dat er tijdens de uitvoer onverhoopt geen negatieve effecten zijn op de bever en daarmee een risico op overtreding van verbodsbepalingen, is nader onderzoek naar bever hier noodzakelijk.
Voor de rest van het plangebied geldt dat de werkzaamheden plaatsvinden op plekken waar reeds intensief gebruikte infrastructuur aanwezig is, waardoor er reeds sprake is van verstorende invloeden waarde in de omgeving voorkomende bevers zich aan hebben aangepast dan wel op voldoende afstand van blijven. Effecten op de bever die leiden tot een mogelijke overtreding van verbodsbepalingen worden in deze delen niet verwacht. Nader onderzoek naar bever in en rond de Haelense beek is noodzakelijk. Aangeraden wordt om circa 500 meter stroom op –en afwaarts vanaf de N280 in het veldonderzoek mee te nemen (vergelijkbaar met het eerder uitgevoerde veldonderzoek).

De das komt voor in het gebied tussen Baexem en Kelpen. Verblijfplaatsen zijn naar alle waarschijnlijkheid niet aanwezig binnen de ruimtelijke invloedssfeer van de werkzaamheden. Mogelijk dat verblijfplaatsen wel aanwezig zijn binnen de verstoringsgevoelige afstand. Tijdens het eerdere veldonderzoek in 2012 werden in het Keversbroek een bijburcht (met één pijp) en een kleine burcht (twee belopen pijpen) gevonden. Ook werden enkele wissels gevonden in het gebied tussen de bebouwde kom van Baexem en Kelpen-Oler.
De nieuwe rotondes en overige infrastructuur worden voor een groot deel aangelegd op terrein wat nu een agrarische functie heeft en mogelijk onderdeel uitmaakt van het foerageergebied. Het betreft echter vooral bouwland grenzend aan de huidige N280 wat voor de das hoogstens een marginaal belang hebben. De das zal, indien aanwezig, met name foerageren in de eveneens aanwezige graslanden in de omgeving. De wegverbreding heeft echter wel een versnipperende werking op het leefgebied.

Nader onderzoek naar de das is dan ook noodzakelijk. Wellicht dat faunapassages of andere mitigerende maatregelen genomen dienen te worden om negatieve effecten te voorkomen. Dit zal uit het nader onderzoek moeten blijken. Aangeraden wordt om de ruime 500 meter brede zone uit het eerder uitgevoerde onderzoek aan te houden.

Binnen het plangebied komt op meerdere plekken ook de eekhoorn voor. De eekhoorn is in de provincie Limburg vrijgesteld in de perioden maart tot en met april en juli tot en met november. Effecten op de eekhoorn buiten deze perioden die leiden tot overtreding zijn ontheffingsplichtig. In de bomen binnen het plangebied zijn tijdens het veldbezoek in het kader van deze quickscan geen eekhoornnesten aangetroffen. Gezien de grootte van het plangebied en het grote aantal bomen kunnen deze echter zijn gemist. Er zijn wel enkele eekhoornnesten aangetroffen net buiten het plangebied nabij de Beegderheide.
De steenmarter komt eveneens in de ruimere omgeving voor en zal het gebied mogelijk gebruiken als foerageergebied. Ook zijn er mogelijk verblijfplaatsen aanwezig in te slopen bebouwing. Ook deze soort is in de provincie Limburg vrijgesteld, maar dan in de periode 15 augustus tot en met februari.
Een overtreding van verbodsbepalingen is voor zowel de eekhoorn als de steenmarter met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid uit te sluiten mits werkzaamheden ten aanzien van beide soorten binnen de vrijgestelde periode van de desbetreffende soort worden uitgevoerd. Indien dit niet mogelijk is, is nader onderzoek noodzakelijk en kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn.
Van de streng beschermde waterspitsmuis is een oudere vondst (2009) bekend direct ten westen van de A2, net buiten de invloedssfeer van de maatregelen. De werkzaamheden hebben geen invloed op het leefgebied van de waterspitsmuis in de Tungelroysche beek. Negatieve effecten die leiden tot een (mogelijke) overtreding van verbodsbepalingen is met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid uit te sluiten. Overige streng beschermde soorten worden niet verwacht binnen invloedssfeer van de werkzaamheden.

Nader onderzoek naar das en bever is noodzakelijk. Het onderzoeksgebied dient minimaal dezelfde afmetingen te hebben als het eerder uitgevoerde veldonderzoek. Voor deze soortgroep betreft dat een zone van 500 meter aan weerszijden de N280.

Vleermuizen

Essentiële foerageergebieden of vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming als deze noodzakelijk zijn voor het functioneren van voortplantings- of rustplaatsen van vleermuizen. Het feitelijke plangebied, de N280 en de randzones, zullen slechts een beperkte functie hebben als onderdeel van een veel groter foerageergebied. Het plangebied grenst echter naar alle waarschijnlijkheid aan geschikt foerageergebied. Versnippering van vliegroutes door barrièrewerking, verstoring door licht en geluid, (ver)plaatsen van verlichting etc. kan er toe leiden tot foerageergebieden minder goed bereikt kunnen worden en daarmee tot effecten op in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen. Mogelijke vliegroutes kunnen vrijwel over het gehele plangebied verwacht worden. Tijdens eerder onderzoek zijn ook diverse vliegroutes aangetroffen (Ecologica, 2013). Er worden ook bomen gerooid die mogelijk als hop-over worden gebruikt door vleermuizen. Nader onderzoek naar essentiële vliegroutes is dan ook noodzakelijk.
Vleermuizen kunnen verder worden verstoord als gevolg van verdwijnen van vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze kunnen zowel in te rooien bomen als in de te slopen bebouwing aanwezig zijn. Verschil met eerdere onderzoeken is dat in de huidige plannen meer details bekend zijn over welke bebouwing zal worden verwijderd. De eerdere vleermuisonderzoeken zijn daarnaast inmiddels verouderd om op basis daarvan effecten op soorten en (functies van) verblijfplaatsen uit te kunnen sluiten. Nader onderzoek naar vleermuizen is noodzakelijk en dient het volledige traject te omvatten. Het

veldonderzoek dient conform het meest recent vastgestelde vleermuisprotocol te worden uitgevoerd.

Vogels

Binnen het onderzoeksgebied zijn in de te slopen bebouwing, bomen, ruigte en struweel (potentiele) broedlocaties aanwezig. Om een overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen is het dan ook essentieel dat bomen, struweel en ruigte buiten de broedperiode wordt verwijderd. Gezien de mogelijk aanwezigheid van vroeg broedende vogelsoorten zoals bijvoorbeeld de bosuil dient men alert te zijn op de mogelijke aanwezigheid van vroege broedgevallen.
Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. Er zijn geen (vogels met) jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Deze kunnen echter wel aanwezig zijn in de te slopen woningen en bijgebouwen. Het gaat hierbij (in het bijzonder) om de jaarrond beschermde nesten van huismus, huiszwaluw en boerenzwaluw. Mogelijk zijn ook nesten van steenuil in de directe omgeving van de N280 aanwezig. Tijdens eerder door Ecologica uitgevoerd nader onderzoek zijn de jaarrond beschermde nesten van huismus ook aangetroffen binnen te slopen woningen. Dit onderzoek is echter inmiddels verouderd om op basis daarvan effecten op soorten en (functies van) verblijfplaatsen uit te kunnen sluiten. Nader onderzoek is dan ook noodzakelijk.

Amfibieën

Binnen het plangebied komen meerdere streng beschermde amfibieën voor. De alpenwatersalamander komt verspreid langs het plangebied voor. De heikikker komt uitsluitend op de Beegderheide voor. Ook de poelkikker is tijdens eerder veldonderzoek op korte afstand tot het feitelijke plangebied aangetroffen.
Voortplantingswateren worden niet vergraven als gevolg van de werkzaamheden. Een laagte nabij de Beegderheide houdt onvoldoende lang water vast om functioneel te zijn en staat veelal droog. De (mogelijk) wel functionele poelen zijn gelegen (net) buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Als gevolg van de nieuwe brug over het kanaal Wessem-Nederweert wordt er potentieel landbiotoop vergraven tot op geringe afstand van tweepoelen. Soorten als alpenwatersalamander en de algemene (vrijgestelde) soorten kunnen van deze poel gebruiken maken als voortplantingswater. Ook de streng beschermde poelkikker is niet geheel uit te sluiten. Nader onderzoek is noodzakelijk om de aanwezigheid van streng beschermde soorten als de poelkikker uit te kunnen sluiten. Daarnaast kan zo bepaald worden of de werkzaamheden conform een goedgekeurde gedragscode (zoals die van de Unie van Waterschappen) dienen te worden uitgevoerd met betrekking tot de alpenwatersalamander.

De eerdere onderzoeken van Ecologica zijn echter inmiddels verouderd om op basis daarvan effecten op soorten en (functies van) verblijfplaatsen uit te kunnen sluiten. Nader onderzoek is daarom noodzakelijk om te bepalen of deze poel (en de directe omgeving ervan) wordt gebruikt door streng beschermde soorten. De sloten langs de N280 en in de directe omgeving ervan zijn te ondiep en vallen te snel droog om als voortplantingswater geschikt te zijn. De bermen van de huidige N280 zijn hoogstens marginaal geschikt is als landbiotoop voor enkele soorten amfibieën. De overige op enig moment aanwezige soorten betreffen naar verwachting alleen algemene niet kritische soorten waar in het kader van de werkzaamheden een vrijstelling geldt. Nader onderzoek naar amfibieën is evenwel noodzakelijk.

Planten

Het plangebied is voor de meeste beschermde plantensoorten ongeschikt vanwege het eutrofe karakter en intensief agrarische gebruik van een groot deel van het aan de N280 grenzende gebied. In

de NDFF worden recent nog twee beschermde plantensoorten vermeld in de omgeving van het plangebied. Een melding van dreps uit 2008 berust naar alle waarschijnlijkheid op (eenmalige en niet bestendige) inzaai in een boomspiegel. Deze akkersoort wordt niet verwacht binnen het plangebied gezien het intensief agrarische karakter. In de omgeving van het plangebied is verder nog een oudere waarneming van gladde zegge bekend. Dit betreft echter met zekerheid een groeiplaats buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Tijdens eerder veldonderzoek is nog gericht onderzoek gelet op de aanwezigheid van grote leeuwenklauw. Deze is destijds niet aangetroffen. Aanwezigheid van deze soort is met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid uit te sluiten. De soort is niet eerder aangetroffen, geschikte groeiplaatsen zijn binnen de ruimtelijke invloedssfeer niet aanwezig en er zijn geen oudere waarnemingen bekend uit de NDFF. Nader onderzoek naar beschermde planten is niet nodig.

Reptielen

Levendbarende hagedis is de enige reptielensoort die in de directe omgeving van het plangebied voorkomt. Levendbarende hagedis komt voornamelijk voor op de Beegderheide en de aangrenzende bosranden en bermen (Bron: NDFF en eerder uitgevoerd veldonderzoek). Daarnaast is er nog één waarneming uit 2010 bekend uit het Keversbroek. De werkzaamheden rondom de aansluiting met de N273 Napoleonsbaan kunnen dan ook een effect hebben op de levendbarende hagedis. De levendbarende hagedis is in de provincie Limburg vrijgesteld in de periode 15 augustus tot en met 15 oktober. Werkzaamheden rond de aansluiting op de Napoleonsbaan die mogelijk een effect kunnen hebben op de levendbarende hagedis dienen binnen deze periode te worden uitgevoerd en kunnen het beste worden begeleid door een deskundige. Nader onderzoek of een ontheffing is in dat geval niet nodig. Indien er buiten deze periode gewerkt wordt, is nader onderzoek noodzakelijk.

Vissen en ongewervelden

Het plangebied, en overigens ook de omgeving daarvan, is in zijn geheel niet geschikt voor beschermde vissen en ongewervelden. In de NDFF is één oudere waarneming opgenomen van een kleine ijsvogelvlinder op de Beegderheide. Dit gebied en het plangebied is niet of hoogstens marginaal geschikt voor deze soort. Een overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van deze soort is met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid uit te sluiten. Vanwege het ontbreken van (geschikt) oppervlaktewater en het ontbreken van geschikt habitat in het plangebied en de directe omgeving ervan is de aanwezigheid van deze andere beschermde soorten met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid uit te sluiten. Derhalve is aanvullend onderzoek of een ontheffingsaanvraag niet nodig.

Conclusie en aanbevelingen

Nader onderzoek naar terreingebruik en verblijfplaatsen van vleermuizen en das is noodzakelijk. Het vleermuisonderzoek dient conform het vigerende vleermuisprotocol[1] te worden uitgevoerd en dient minimaal alle te slopen bebouwing, te rooien bomen en mogelijke vliegroutes te omvatten. Het vleermuisonderzoek wordt in de periode mei tot en met september/oktober uitgevoerd.

Voor steenmarter, eekhoorn en levendbarende hagedis is het noodzakelijk binnen de vrijgestelde periode te werken. Indien dit niet mogelijk is, is nader onderzoek en (wellicht) een ontheffing noodzakelijk.
Nader onderzoek naar jaarrond beschermde nesten en amfibieën is eveneens nodig.

[1] https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol

Voor de planning van het uit te voeren veldonderzoek en de procesgang rondom de N280 wordt verwezen naar de beleidsregel Passieve soortenbescherming. Het is van belang dat het benodigde veldonderzoek tijdig wordt uitgevoerd om eventuele vertraging te voorkomen maar ook niet te snel opdat bepaalde vergaarde veldgegevens te oud worden geacht voor toetsing.

Houdbaarheid veldgegevens:
In de beleidsregel Passieve soortenbescherming van de provincie Limburg is opgenomen dat:
Waarnemingen om de aanwezigheid van een soort aan te tonen dienen actueel te zijn, wat inhoudt niet ouder dan 3 tot 5 jaar voor de ontheffingsaanvraag. Toelichting: In het geval van soorten die onder artikel 3.1 en 3.5 van de Wet natuurbescherming vallen, (beschermingsregime Vogel- en Habitatrichtlijn), mogen de veldgegevens maximaal 3 jaar oud zijn ten opzichte van de datering van de aanvraag. Voor soorten die vallen onder artikel 3.10 (beschermingsregime andere soorten) geldt een periode van maximaal 5 jaar, tenzij het plangebied in de tussentijd wezenlijk veranderd is. In het laatste geval dienen de veldgegevens ná die verandering(en) te zijn verzameld. Er kunnen zich situaties voordoen dat gegevens ouder zijn dan 3 respectievelijk 5 jaar. Er dient in dat geval aan geven te worden waarom de gegevens toch actueel genoeg zijn.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Bart Hendrikx.